

BORDERSCAPE to multidyscyplinarny projekt, którego celem jest zbadanie, w jaki sposób powstanie Państwa Egipskiego pod koniec IV tysiąclecia p.n.e. wpłynęło i przekształciło krajobraz społeczny i przestrzenny regionu Pierwszej Katarakty Nilu. Rewolucyjny proces, taki jak proces formowania państwa, z pewnością pociągał za sobą głębokie zmiany w strukturze społeczno-ekonomicznej starożytnego Egiptu, który był najwcześniejszym terytorialnym ustrojem w historii ludzkości, zwłaszcza na jego nowo ustanowionych granicach.

Region Pierwszej Katarakty obejmuje obszar Doliny Nilu, rozciągający się około 30 km na północ i południe od współczesnego Asuanu. Katarakta charakteryzuje się skalistymi zaporami, które przerywają przepływ wody w rzece, co czyni nawigację niezwykle trudną. Region służył jako naturalna i kulturalna, choć nie zawsze polityczna granica między Egiptem a Nubią przez większą część swojej historii. Przynależność etniczna miejscowej ludności zmieniła się znacznie z czasem. Dowody wskazują, że społeczności żyjące w Pierwszej Katarakcie przed IV tysiącleciem p.n.e. były częścią sieci wspólnej kultury, która zaczęła się znacznie różnicować podczas procesu formowania państwa. Oczywiście jest, że rozróżnienie między egipską i nubijską tożsamością było związane z rozwojem kultury Naqada w Górnym Egipcie w czwartym tysiącleciu, kiedy stworzenie tożsamości „egipskiej” stało się instrumentem uzasadniającym rosnącą potęgę polityczną. Obecna wiedza na temat tematu, który chce zbadać projekt BORDERSCAPE, opiera się w dużej mierze na informacjach przesyłanych z dwóch, często równoległych, narracji badawczych: jedna koncentruje się na okresie przed zjednoczeniem Egiptu (ok. 3085 p.n.e.), tak zwanym okresie predynastycznym, drugi w okresie późniejszym, który obejmuje okres wczesnej dynastii i Stare Królestwo. Wydarzenie zjednoczenia jest zatem postrzegane przez uczonych jako rodzaj potężnej i niewidzialnej granicy trudnej do przekroczenia, a to powoduje nieciągłość w odtwarzaniu krytycznego momentu egipskiej przeszłości, który zamiast tego najlepiej potraktować jako kontinuum historyczne. To jest powód, dla którego ramy czasowe rozważane w projekcie obejmują zarówno czwarte, jak i trzecie tysiąclecie p.n.e. Projekt rozwija się w oparciu o dwa kierunki badań, z których jeden stosuje perspektywę przestrzenną, w tym informacje z analizy geoprzestrzennej, drugi koncentruje się na pochodzeniu etnicznym i tożsamości, podejściu zgodnym z perspektywą antropologiczną. Pierwszym celem badawczym jest odtworzenie starożytnego krajobrazu osadniczego. Poprzez analizę morfologii miejsc (kształtu, wielkości, funkcji) i lokalizacji w krajobrazie, projekt ma na celu przywrócenie wzorców rozwoju i wzrostu, z oczekiwaniem dostarczenia informacji o tym, kiedy, jak i dlaczego nastąpiły zmiany. Drugim celem badawczym jest odtworzenie wykorzystania naturalnego krajobrazu do celów osadniczych, ekonomicznych i religijnych / rytualnych, w celu zdefiniowania wzorców użytkowania gruntów, identyfikacji wzajemnych powiązań między miejscami i możliwych ścieżek, aby wykryć momenty nieciągłości. W ramach trzeciego celu badawczego projekt ma na celu zbadanie krajobrazu społecznego. Badania skupią się na przynależności do grupy miejscowej ludności, możliwych różnicach etnicznych (lub lepszej, pod względem etnicznym) między regionalnym centrum Elephantine i jego zapleczem, a także sposobem, w jaki dynastyczna scentralizowana władza poradziła sobie z płynnością tożsamości i mobilnością populacji, w porównaniu do czasów przeddynastycznych. Innym kluczowym celem jest zrozumienie, w jaki sposób zmiany zachodzące w Egipcie, a zwłaszcza na jego południowej granicy, wpłynęły na społeczno-polityczną dynamikę Nubii, a także na wzajemne oddziaływanie między dwoma sąsiadami. Multidyscyplinarny zestaw danych, zarządzany za pośrednictwem relacyjnej bazy danych opartej na informacjach GIS, która będzie obejmować dane środowiskowe, archeologiczne, artystyczne, tekstowe i bioarcheologiczne, rozpatrywane w ramach historycznych (egiptologicznych), będzie stanowić podstawę obu linii dochodzenia. Podejście metodologiczne połączy badanie tych zestawów danych z wykorzystaniem nowych metod analizy i interpretacji danych teledetekcyjnych i kosmicznych, w tym cyfrowych modeli wysokości, wdrożonych na podstawie informacji topograficznych i kartograficznych. Nowe dane zostaną pozyskane z badań geoarcheologicznych w wybranych obszarach na północ od Pierwszej Katarakty, dzięki współpracy z Projektem Archeologicznym Aswan-Kom Ombo, kierowanym przez głównego badacza projektu BORDERSCAPE.

Rezultat projektu jest dwojaki: zbudowanie nowego modelu teoretycznego na temat tego, w jaki sposób działał ten najwcześniejszy przykład krajobrazu granic i został ukształtowany przez rosnącą scentralizowaną siłę; oraz stworzenie otwartego dostępu do Web-GIS, który zostanie bezpłatnie udostępniony online, z korzyścią dla szerszej społeczności odbiorców publicznych, dzięki dwustronnej współpracy między Norwegią a Polską.